

CULTURA IBÈRICA

Un forn de ceràmica ibèrica a Rubí

En l'últim ANUARI publicat per l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS es dona compte de la troballa del primer forn ibèric descobert a Catalunya. Aquest està situat en ple camp de Tarragona, en el poble de Fontscaldes, agregat del municipi de Valls. No tan sols fou descobert el forn, sinó també les demés dependències que formen el taller on s'elabora la terrissa: restes de coberts on funcionaven els torns, el pastador on s'amassava el fang i varis clots que havien servit d'escorial de les peces esguerrades i mal cuites. Aquests clots atapeïts de terrissa fou el més interessant de la descoberta, doncs poguérem fixar amb certesa quina mena de terrissa i quines formes eren les fabricades en aquell lloc.

La terrissa és tota feta a torn, llisa o amb decoració pintada de roig; la llisa és quasi tota del tipus d'àmfora ibèrica de forma cònica amb dues petites nanses prop de la vora; la pintada pertany al típic vas anomenat barret de copa i a unes palanganes decorades interior i exteriorment.

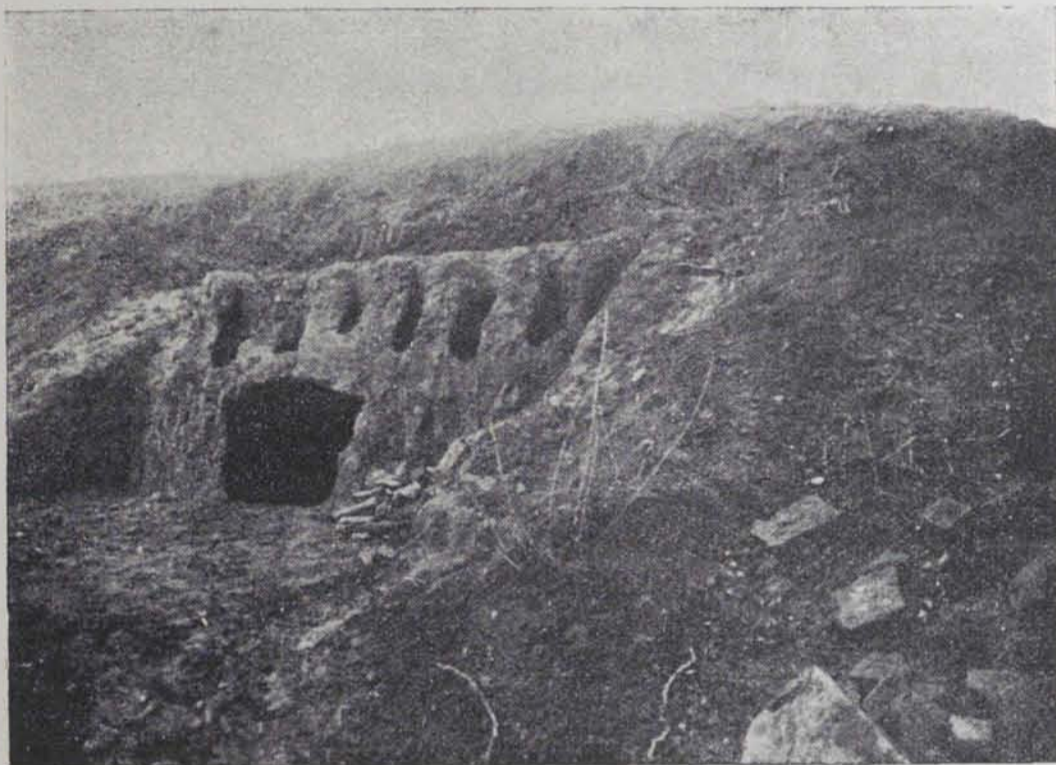

Fig. 109. — Forn ibèric descobert a Rubí. Conjunt

La decoració és combinada amb motius geomètrics i florals molt estilitzats, que si bé executats més barroerament, recorden els bells motius dels vasos del Tossal de les Tenalles de Sidamunt i de tota la plana de l'Urgell.

La fogaina del forn és excavada en el subsol, dintre les argiles mateixes que servien per a la fabricació de la ceràmica; el formen quatre arcs rodons que aguanten la plataforma on es coïa la terrissa; el foc passava a la cambra de cocció per uns forats d'uns 20 cm. que hi han entre arc i arc, i per un espirall que agafa la total amplada del forn, en l'extrem.

El forn descobert suara a Rubí és de forma anàloga al de Fontscaldes, encara que de diferent distribució.

Es troba enclavat a la vessant del turó de can Fatjó, entre la via dels Ferrocarrils de Catalunya i la riera de Rubí, tocant en el lloc on temps enrera l'INSTITUT excavà una necròpolis ibèrica composta d'enterraments d'incineració disposats dins de sitges.

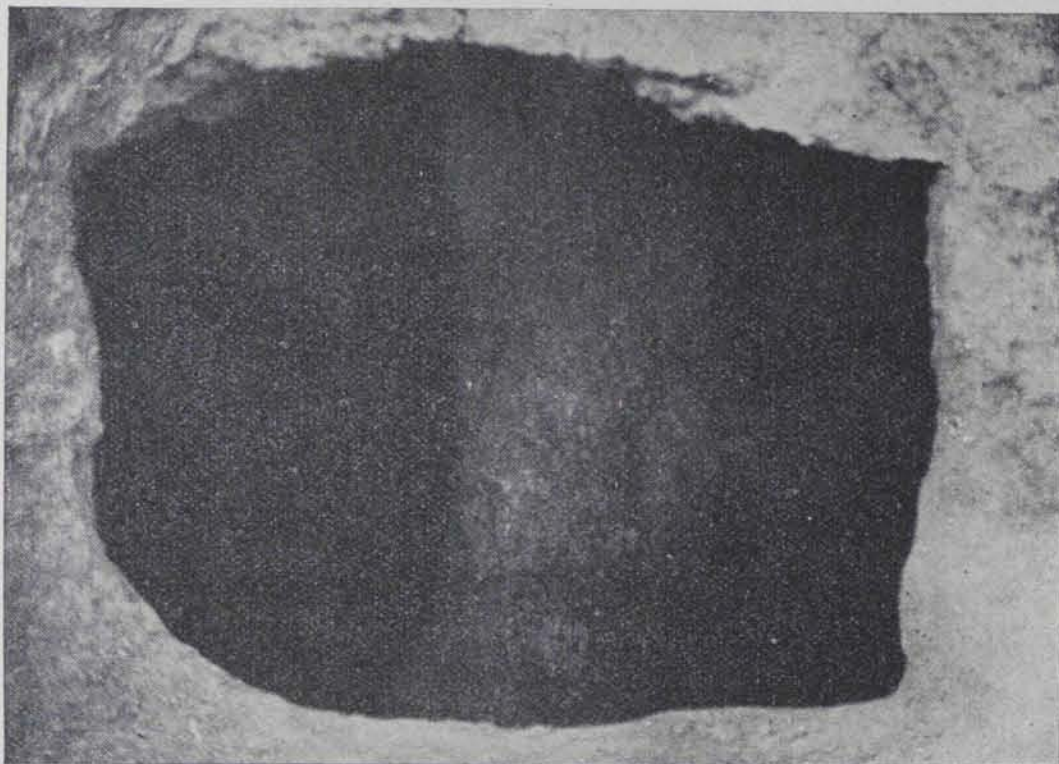

Fig. 110. — Forn ibèric de Rubí. Detall de la boca del forn

Com el de Fontscaldes, és també buidat dins les argiles quaternàries que formen la part principal del citat turó. És quadrat, amida 2'30 m. i té una altura de 1'70 m.; la boca és formada per un trau de 0'60 m. d'ample per 0'50 m. d'alt.

La coberta de la fogaina té un gruix de 0'45 m., que, amb l'acció del foc, s'ha recuit; la part central reposa damunt una columna de la mateixa terra de 0'75 m. de diàmetre. El foc es comunicava a la cambra superior per quaranta dos forats disposats en forma d'engraellat. De la

Fig. 111. — Forn ibèric de Rubí. Boca del fogar i conductes del foc a la cambra de cocció

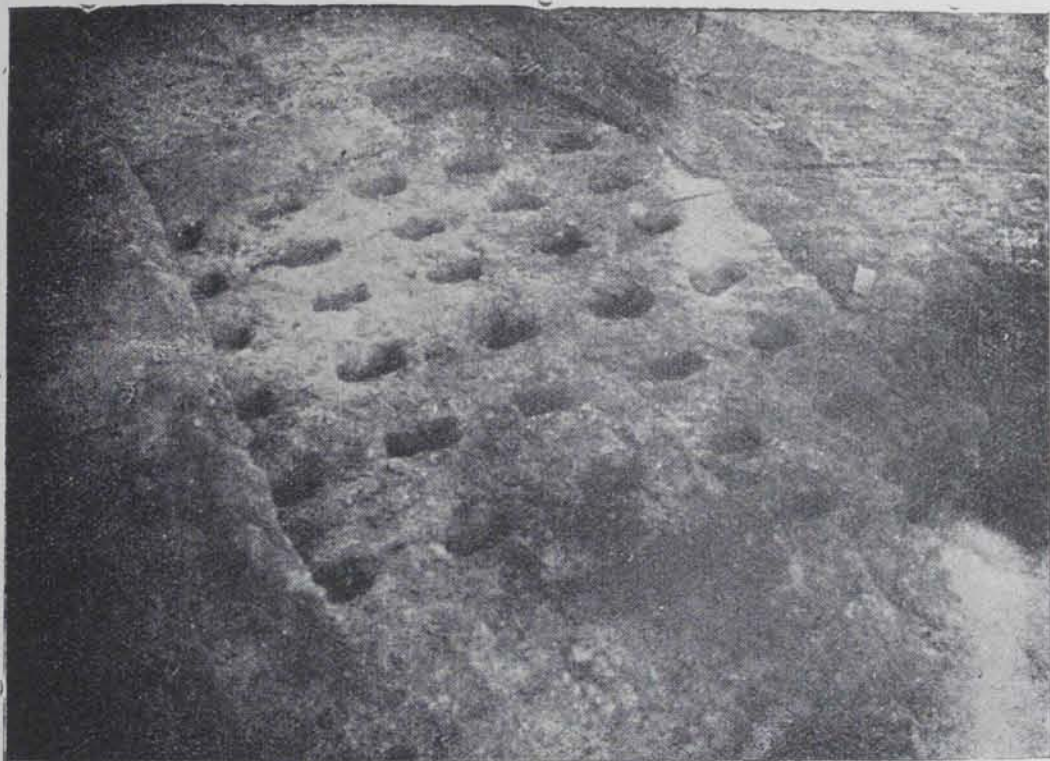

Fig. 112. — Solera de la cambra de cocció del forn ibèric de Rubí

cambra superior sols se'n conserven els fonaments que acusen unes parets de tobots de 0'80 m. de gruix. Dins del forn sols hi sortí terra cremada i carbonissa.

Pels voltants s'hi recullen bon nombre de fragments de ceràmica ibèrica feta a torn i a mà, segurament noves exploracions donarien l'agradable sorpresa de la troballa d'alguns clots amb deixalles com en el de Fontscaldes. — J. COLOMINAS ROCA.

La Col·lecció Rubio de la Serna al Museu de Barcelona

Es tracta del material procedent d'una gran necròpolis d'incineració pertanyent a la cultura ibèrica de la costa catalana i datable en el segle III abans de Jesu-Crist. Els sepulcres sortien a una fondària que variava entre 0'50 i 2 metres, formant grups separats per la mateixa terra o per grosses pedres. Cada grup es componia generalment de dues urnes cineràries, al costat de les quals es trobaven els objectes destinats a ofrenes: vasos de diferents formes contenint a voltes restes d'aliments (ossos d'aus i petits mamífers, petxines, espines de peix, closques d'ou, etc.), armes i objectes d'ornament.

La ceràmica forma el nucli de les troballes de Cabrera, havent-n'hi de tres classes: indígena ibèrica a mà, ibèrica a torn també indígena i hel·lenística d'importació. La ceràmica ibèrica feta a mà és molt escassa; sols uns sis vasos, uns grollers i altres de petit tamany i d'aspecte i decoració que recorda certs vasets de les estacions hallstättiques catalanes. En canvi, la feta a torn és molt abundant i el nombre de vasos sencers no és igualat per cap altra estació ibèrica de Catalunya. Són vasos sense cap decoració, ben típics de la nostra cultura ibèrica del litoral i amb una varietat de formes extraordinària. Hi ha, en primer lloc, les grans

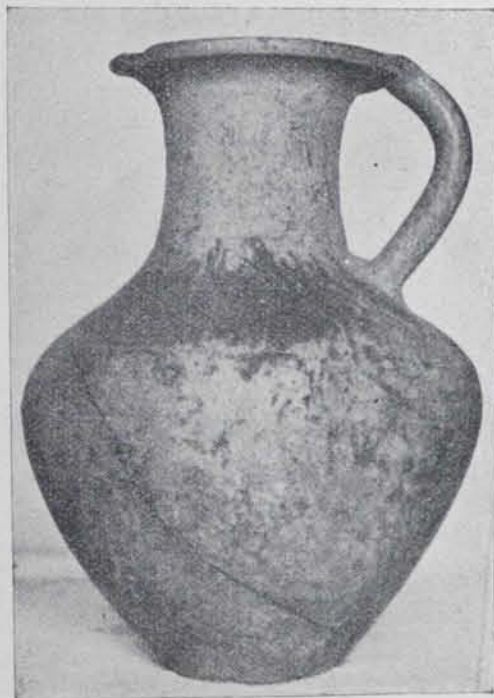

Fig. 113. — Necròpolis de Cabrera. Vas ibèric a torn